

DL-001-001221

Seat No. _____

B. A. (Sem. - II) (CBCS) Examination

April / May - 2015

Economics : Paper - III
(Principles of Economics - II)
(Core) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001221

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) આંતરિક વિકલ્પનાં આધારે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
(2) પ્રશ્ન નં. ૧ (M.C.Q.) પ્રશ્નોના જવાબ ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.
(3) જમણી બાજુના અંક જે તે પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1 આંતરિક વિકલ્પોના આધારે સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો. 20

- (1) કયા ખર્ચનો ખ્યાલ માનસિક આવિષ્કારો સાથે જોડાયેલ છે ?
(A) વાસ્તવિક ઉત્પાદન ખર્ચ (B) નાણાકીય ઉત્પાદન ખર્ચ
(C) અસ્થિર ઉત્પાદન ખર્ચ (D) સ્થિર ઉત્પાદન ખર્ચ
- (2) કુલ સ્થિર ઉત્પાદન ખર્ચની રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
(A) ધન ઢાળ (B) શૂન્ય ઢાળ
(C) ઋણ ઢાળ (D) આમાંથી કોઈ પણ બાબત લાગુ પડતી નથી
- (3) કયા સમયગાળામાં બધા ખર્ચ અસ્થિર ખર્ચ છે ?
(A) ક્યારેય નહીં (B) લાંબાગાળે
(C) ટૂંકાગાળે (D) મધ્યમગાળે

- (4) સરેરાશ ખર્ચની તુલનામાં સીમાંત ખર્ચમાં ફેરફાર.....
- (A) લઘુતમ દરે (B) ઓછી ઝડપથી
(C) વધુ ઝડપથી (D) સમાન દરે
- (5) મળતરના નિયમો કોની સાથે સંબંધ ધરાવે છે ?
- (A) વહેંચણી (B) વિનિમય
(C) ઉત્પાદન (D) ઉપભોગ
- (6) ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાં સ્થિર મળતરનો નિયમ ક્યારે જોવા મળે છે ?
- (A) ઉત્પાદનમાં લાભ કરતાં ગેરલાભ વધુ હોય.
(B) ઉત્પાદનમાં ગેરલાભ કરતાં લાભ વધુ હોય.
(C) ઉત્પાદનમાં ગેરલાભનું પ્રમાણ સૌથી વધુ હોય.
(D) ઉત્પાદનમાં લાભ અને ગેરલાભનું પ્રમાણ એકસરખું હોય.
- (7) પેટી પોતાનાં કદમાં કયા સમયગાળામાં ફેરફાર કરી શકે છે ?
- (A) અતિટૂંકા ગાળામાં (B) ટૂંકા ગાળામાં
(C) મધ્યમ ગાળામાં (D) લાંબા ગાળામાં
- (8) મળતરનાં નિયમો અન્ય બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) ઉત્પાદનનાં નિયમો (B) વળતરનાં નિયમો
(C) પેદાશનાં નિયમો (D) ઉપરોક્ત બધા નામે ઓળખાય છે.
- (9) કોઈ એક દેશનાં કુલ ભૌતિક ઉત્પાદનનાં નાણાકીય મૂલ્યને શું કહેવામાં આવે છે ?
- (A) પ્રાદેશિક આવક (B) જાહેર આવક
(C) રાજકીય આવક (D) રાષ્ટ્રીય આવક
- (10) ઉત્પાદનના સાધનોની માંગ કેવી હોય છે ?
- (A) વ્યૂત્પન્ન માંગ (B) અસ્થિર માંગ
(C) પ્રત્યક્ષ માંગ (D) આડકતરી માંગ

- (11) “વહેંચણીનાં સીમાંત ઉત્પાદકતાના સિદ્ધાંત અનુસાર ઉત્પાદનના પ્રત્યેક સાધનને તેની સીમાંત ઉત્પાદકતા મુજબ વળતર મળે છે ? આ વ્યાખ્યા કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપેલ છે ?
- (A) પ્રો. જે.બી. ક્લાર્ક (B) પ્રો. લિપ્સી
(C) પ્રો. વોલરાસ (D) પ્રો. વેસ્ટ
- (12) સીમાંત ભૌતિક ઉત્પાદકતાનું બજારમાં ચાલુ કિંમતે વેચાણ કરવાથી જે નાણાકીય આવક પ્રાપ્ત થાય છે તેને શું કહેવાય ?
- (A) સાધનની સરેરાશ આવક ઉત્પાદકતા
(B) સાધનનું સીમાંત આવક ઉત્પાદન પ્રમાણ
(C) સાધનની સીમાંત આવક ઉત્પાદકતા
(D) સાધનનું સરેરાશ આવક ઉત્પાદન પ્રમાણ
- (13) કરારી ભાડાને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) તફાવતી ભાડું (B) આર્થિક ભાડું
(C) મુદતી ભાડું (D) કાર્યુ ભાડું
- (14) આર્થિક ભાડાંને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) કાર્યુ ભાડું (B) કરારી ભાડું
(C) તફાવતી ભાડું (D) શુદ્ધ કે ચોખ્ખું ભાડું
- (15) “ઉત્પાદનનું કોઈ પણ સાધન તેની બદલાક્રમાણી કરતાં જે કંઈ વધારે આવક પ્રાપ્ત કરે છે તે ભાડું છે” -આ વિધાન કયા અર્થશાસ્ત્રીનું છે ?
- (A) શ્રીમતી જોન રોબિન્સન (B) મેયર્સ
(C) બોલ્ડિંગ (D) પ્રો.મીલ
- (16) બદલાક્રમાણીને અર્થશાસ્ત્રીય ભાષા અનુસાર બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) ઉચ્ચતમ પુરવઠા કિંમત (B) મહત્તમ પુરવઠા કિંમત
(C) સમતોલ પુરવઠા કિંમત (D) ન્યૂનતમ પુરવઠા કિંમત
- (17) નફાની આવક કેવી હોઈ શકે ?
- (A) હકારાત્મક (B) નકારાત્મક
(C) ખૂબ વધુ (D) ઉપરોક્તમાંથી ગમે તે પ્રકારની હોઈ શકે.

- (18) ઉત્પાદનના કયા સાધનની આવક નકારાત્મક પણ હોઈ શકે ?
 (A) શ્રમિક (B) નિયોજક
 (C) ભૂમિ (D) મૂડી
- (19) નફાનો જોખમનો સિદ્ધાંત કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો છે ?
 (A) પ્રો. નાઈટ (B) પ્રો. શુમ્પીટર
 (C) પ્રો. જે.બી. કલાર્ક (D) પ્રો. હોલી
- (20) નફાનો ગતિશીલતાનો સિદ્ધાંત કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો છે ?
 (A) પ્રો. નાઈટ (B) પ્રો. શુમ્પીટર
 (C) પ્રો. જે.બી. કલાર્ક (D) પ્રો. કાર્વર
- 2 કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. 10
 (૧) સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચ વચ્ચેનાં આંતરસંબંધો આકૃતિ દ્વારા સ્પષ્ટ કરો.
 (૨) ઘટતા મળતરનો નિયમ સમજાવો.
- 3 કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. 10
 (૧) વહેંચણીનો સીમાંત ઉત્પાદકતાનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
 (૨) “ઉત્પાદન સાધનોનો પુરવઠો સંપૂર્ણ કરતાં ઓછો મૂલ્યસાપેક્ષ હોય ત્યારે ભાડું ઉદ્ભવે છે” - સમજાવો.
- 4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) 8
 (૧) વૈકલ્પિક ખર્ચનો ખ્યાલ
 (૨) નફાનો જોખમનો સિદ્ધાંત.
 (બ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) 8
 (૧) એકમ વિકાસનાં ગેરલાભો
 (૨) નફો અને નવપ્રવર્તન.
- 5 નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. 14
 (૧) વધતું મળતર એટલે શું ?
 (૨) સીમાંત ઉત્પાદકતા એટલે શું ?
 (૩) સાધનની બદલાકમાણી એટલે શું ?
 (૪) ગતિશીલતા એટલે શું ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Answer all the questions on the basis of internal option.
(2) Q. no. 1 must given be in the answer book.
(3) Right side figures show the total marks of the question.

1 Select appropriate option on the bases of the internal options. **20**

- (1) Which cost is connected with the mental concept?
(A) Real production cost
(B) Monetary production cost
(C) Variable production cost
(D) Fixed production cost
- (2) What is the slope of total fixed production curve?
(A) Positive slope
(B) Zero slope
(C) Negative slope
(D) No option is related with the above
- (3) In which case all costs are variable?
(A) Never (B) Long run
(C) Short run (D) Medium term
- (4) As compared to average cost, marginal cost changes -
(A) At the minimum rate
(B) Less rapidly
(C) More rapidly
(D) At the same rate
- (5) With whom the scales of return is related to?
(A) Distribution (B) Exchange
(C) Production (D) Consumption

- (6) When does the Law of constant return follow in the process of production ?
- (A) Disadvantages are more than advantages in production
  - (B) Advantages are more than disadvantages in production
  - (C) The proportion of disadvantages is highest in production
  - (D) The proportion of advantages and disadvantages is equal in production
- (7) During which period a firm can change its size?
- (A) In a very short period
  - (B) In a short period
  - (C) In a medium period
  - (D) In the long run
- (8) By which other name are scales of return is known?
- (A) The Law of Production
  - (B) The Law of Return
  - (C) The Law of Product
  - (D) Are identified by all names given above
- (9) What is called the monetary value of total physical production in a county?
- (A) Regional Income   (B) Public Income
  - (C) Political Income   (D) National Income
- (10) How is the demand of factors of production?
- (A) Derived Demand   (B) Instable Demand
  - (C) Direct Demand   (D) Indirect Demand
- (11) "According to the theory of Marginal productivity each factor of production gets the return according to its Marginal productivity"- Which of economist has given this definition?
- (A) J. B. Clark   (B) Prof. Lipy
  - (C) Prof. Walras   (D) Prof. West

- (12) What is called monetary income received from selling of marginal Physical productivity at current market price?
- (A) Average income productivity of factor of production
  - (B) Marginal income production proportion of factor of production
  - (C) Marginal income productivity of factor of production
  - (D) Average income production proportion of factor of production
- (13) By which other name "Contract rent" is identified?
- (A) Differential rent   (B) Economic rent
  - (C) Term rent   (D) Gross rent
- (14) By which other name "Economic rent" is identified?
- (A) Gross rent   (B) Contract rent
  - (C) Differential rent   (D) Net rent
- (15) "Any input of production gets more income than its transfer earning is rent" - which economist has given this statement?
- (A) Mrs. Joan Robinson (B) Meyers
  - (C) K. E. Boulding   (D) J. S. Mill
- (16) According to economical terminology by which other name "transfer earning" is identified?
- (A) Qualitative supply price
  - (B) Maximum supply price
  - (C) Equal supply price
  - (D) Minimum supply price
- (17) What type of earning of profit can be?
- (A) Positive
  - (B) Negative
  - (C) Very much more
  - (D) May be of any type from the above

- (18) Which earning of factor of production can be negative?
 (A) Labor (B) Entrepreneur
 (C) Land (D) Capital
- (19) Which economist has given the "Risk theory of profit"?
 (A) Prof. Knight (B) Prof. Schumpeter
 (C) Prof. J. B. Clark (D) Prof. Hawley
- (20) Which economist has given the "Dynamic Theory of Profit"?
 (A) Prof. Knight (B) Prof. Schumpeter
 (C) Prof. J. B. Clark (D) Prof. Carver

2 Answer any **one** question : **10**

- (1) Clarify the interrelationship between Average cost and Marginal cost with the help of illustration
 (2) Explain the law of Diminishing Return.

3 Answer any **one** question : **10**

- (1) Explain the marginal productivity theory of distribution.
 (2) "When the supply of the factors is less than perfectly elastic rent arises" - Explain.

4 (A) Write a short note on : **(any one)** **8**

- (1) The concept of alternative cost
 (2) Risk theory of profit.

(B) Write a short note on : **(any one)** **8**

- (1) The disadvantages of expansion size of firm.
 (3) Profit and Innovation

5 Answer in brief any two of the following : **14**

- (1) What is meaning of increasing return?
 (2) What is meaning of marginal productivity?
 (3) What is transfer earning of factor of production?
 (4) What is meaning of dynamic?